

SERRA

D'OR

736 ABRIL 2021 • 6,10 €

90 ANYS DE LA SEGONA REPÚBLICA

Joan Esculies - Teresa Abelló - Jordi Casassas Ymbert

Mercè Ibarz, la llibertat creativa

Marta Nadal

El «boom» de les microeditorials

Manuel Llanas

Si van caure els romans...

Frederic Ribas

Shakespeare i els seus propietaris

Albert Beorlegui i Tous

Nèstor Luján, un periodista valent

Jaume Fabre

Antonio Vivaldi: el mite i l'enigma

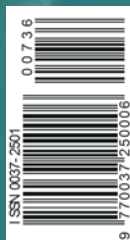
Xavier Chavarria

Marta Esteban. La producció de cinema com un art

Pere Vall Karsunke

Lola Badia, qui fruit ne sap collir

Albert Soler

La batalla de (contra) les idees

per Francesc-Marc Álvaro

«La pèrdua de credibilitat dels partits tradicionals, les diverses avaries del sistema democràtic i la simplificació dels discursos polítics han creat l'ambient propici perquè els extremistes semblin els únics portadors d'idees.»

Vivim uns temps tan especials que sembla que només tinguin algun interès per les idees aquells grups més extremistes de la societat. Per exemple, en una perspectiva global, els seguidors de Donald Trump es representen més ideològics que els seus antagonistes, la qual cosa no deixa de ser un efecte òptic, un fenomen semblant al que passa quan observem l'islamisme radical i els sectors moderats de l'islam. La polarització política —present arreu— genera un escenari on sembla que les úniques idees que pesen de debò són aquelles que exhibeixen els qui utilitzen mètodes i retòriques de marcada agressivitat i duresa. La resta d'opcions, en canvi, apareixen difuminades, dins d'un magma gris que les fa totes més o menys iguals.

A Catalunya, les darreres eleccions han fet que un partit d'ultradreta, Vox, entri al Parlament amb onze diputats i esdevingui el quart grup, una dada

inquietant que ens obliga a reflexionar. Aquesta formació emet missatges que no amaguen l'animadversió vers els immigrants, les feministes, els homosexuals, els catalanistes, els progressistes i tots aquells que són assenyalats com a «enemics»; per a la gent de Vox, els principis de la seva organització esdevenen la clau de volta de tota la seva actuació. D'altra banda, els comicis del 14 de febrer han representat un augment del nombre d'escons a la cambra catalana de la CUP, la formació anticapitalista que ara té nou diputats; els cupaires també col·loquen els seus principis per sobre de qualsevol altra consideració, i això fa que siguin un actor polític al marge de les lògiques parlamentàries habituals, com hem comprovat a bastament. A banda i banda de l'hemicicle del Parc de la Ciutadella, tenim ara dos grups més ocupats en la batalla estrictament ideològica que en les servituds de la tasca legislativa. Els ultres i els

anticapitalistes tenen com a objectiu difondre el seu projecte doctrinal i aconseguir —sobretot— que els partits grans assumeixin, d'una manera o d'una altra, els seus respectius marcs mentals. A Espanya, el PP i Ciudadanos han tendit a copiar algunes posicions de Vox, per tacticisme o per altres causes. A Catalunya, Junts i ERC han abonat i han fet seus, més d'una vegada, alguns postulats de la CUP, sota l'imperatiu de la unitat independentista i també per tacticisme o per una voluntat de no semblar «poc progressistes».

No hi ha política sense idees, però no es fa política només a partir de les idees. La *realpolitik* —tan menyspreada per aquells que s'atorguen el paper de vigilants de les essències en qualsevol lloc— implica un equilibri entre les bases ideològiques, el principi de realitat i la possibilitat de transacció amb els rivals. Els doctrinaris acostumen a moure's malament en el pluralisme inherent a tota

democràcia, parteixen de la creença que només la seva visió del món mereix respecte. La pèrdua de credibilitat dels partits tradicionals, les diverses avaries del sistema democràtic i la simplificació dels discursos polítics han creat l'ambient propici perquè els extremistes semblin els únics portadors d'idees, mentre que la resta de l'arc parlamentari corre el risc de semblar oportunista i a mercè de penyes càlculs espuris.

La primera victòria dels extremistes (entre els quals incloc tota mena de populistes de dreta i d'esquerra) és destruir la pantalla de la complexitat i la possibilitat d'introduir els matisos en les argumentacions. Un cop això s'esdevé, no es pot parlar seriosament de res i el debat polític queda en mans d'una constant col·lisió de consignes. Els doctrinaris —i ja no diguem els fanàtics— transformen el debat polític en una pugna simplificada que presenten com a batalla de les idees sense ser-ho, perquè han eliminat tot pensament i l'han substituït pel dogma, pel prejudici i per la falsedat ben maquillada. Per tant, alerta: us diran que ells protagonitzen la necessària batalla de les idees, però, en realitat, allò que fan és cremar totes les àgores on seria possi-

«El debat ideològic en mans dels més durs resulta com una revelació per a aquells segments de població amb menys cultura política.»

«Tal vegada el més desconcertant és constatar que tot això passa avui malgrat que ja ha succeït altres vegades en la història recent.»

ble un veritable intercanvi de criteris. Us diran que ells —populistes, extremistes, doctrinaris i fanàtics— no amaguen les seves intencions, però, en realitat, estan proclamant la suposada superioritat de les seves receptes i l'exclusió tàcita de tots aquells que no les vulguin acceptar.

Els votants de les opcions extremistes i populistes creixen arreu dels països desenvolupats, per una suma de causes que han estat molt estudiades, entre les quals no és menor la que té a veure amb la sensació que els polítics viuen en una bombolla al marge de la majoria. Aleshores, en aquest context de ressentiment, el

debat ideològic en mans dels més durs resulta com una revelació per a aquells segments de població amb menys cultura política. Els missatges simples i binaris agafen l'aparença de solucions màgiques que impacten sobre el sentiment de frustració, d'incertesa o de por de molta gent, que ja havia renunciat prèviament a escoltar allò que han de dir els partits i els líders de sempre. El drama és que el debat d'idees dels extremistes es filtra més enllà de les capes poc informades i acaba contaminant tota la societat, fins i tot en àmbits en què això sembla més difícil, com la premsa seriosa i les instàncies acadèmiques. La capacitat de penetració dels doctrinaris és molt alta i desplaça d'una manera inercial aquells que pretenen mantenir encara una discussió que no desfiguri la veritat ni la raó.

Tal vegada el més desconcertant és constatar que tot això passa avui malgrat que ja ha succeït altres vegades en la història recent, com si la manca de memòria o la pura ignorància posessin la pista d'aterratge dels nous malsons. Com si no haguéssim estudiat pel dret i pel revés el que representa aquesta deriva i de quina manera ens aboca inexorablement als abismes col·lectius més foscos.

TEXTOS I ESTUDIS DE CULTURA CATALANA

El canonge Adanagell de Vic (ca. 860-925), llavor de noves semences
La cultura a la diòcesi d'Osona en els primers temps carolingis

JESÚS ALTURO I TÀNIA ALAIX

NOVETAT

El canonge Adanagell de Vic (ca. 860-925), llavor de noves semences

La cultura a la diòcesi d'Osona en els primers temps carolingis

Jesús Alturo i Tània Alaix

En aquest llibre es refà el món cultural del bisbat de Vic en els primers anys de la seva restauració, tot presentant una nova visió de les principals institucions culturals, i també dels actors de la cultura. Es repassen les figures culturals més rellevants d'Osona des del primer *homo scholasticus* més significatiu, Adanagell, secretari del primer bisbe de la nova etapa, Gotmar.

Publicacions de l'Abadia de Montserrat · Ausiàs Marc, 92-98 int. · 93 245 03 03 · pamsa@pamsa.cat · www.pamsa.cat